

༄༅། །ལེནུ་ཉེར་རྟུག་པ། 《ལེགས་བཤད་》

དོན་ཚན་དང་པོ། 《ལྷ་ཤིང་བསྟན་བཅས་》

དང་པོ། ལྷ་ལ་པ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུན།

གྲུང་ཐང་དགོན་མཚོག་བསྟན་པའི་སློན་མེ (༡༧༥༢—༡༨༢༣) བེ་མདོ་སྐྱང་ཤར་སློའི་མཛོད་
དགོ་སྐྱང་ཅེས་པའི་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བདུན་པར་རྗེ་ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་བོས་
ཁྱིེ་ཚེན་དགོ་འདུན་ལུན་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྐྱེ་ལ་ངོས་འཛིན་མཛོད་དེ་སྐྱེ་བྲང་བཀྲ་ཤིས་འབྱིལ་དུ་གདན་
བྲངས། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དུང་དུ་དགོ་བསྟེན་དང་རབ་བྱུང་དགོ་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སློན་པ་
དགྲུས་གཅིག་དུ་བཞེས། མཚོན་དགོན་མཚོག་བསྟན་པའི་སློན་མེ་ཞེས་བསྟུན། དེ་ནས་རྗེ་རམས་པ་སློ་
བཟང་རིན་ཚེན་སློག་གི་སློབ་དཔོན་དུ་བསྟེན་ནས་སློག་དང་སློ་འཛིན་སོགས་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་
བརྩོན་མཛོད་ཅིང་། རིམ་གྱིས་ཚད་མ་དང་པར་བྱིན་སོགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་གསན་སྦྱོང་གིས་ཐུགས་
སྤུ་ཚུད། ལྷ་དང་སོག་པོའི་སྐྱང་ཡིག་ཀྱང་མཁྱེན།

དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་ལ་ཕེབས་པ་ས་ཁྱི (སྟེ་ལོ་༡༧༧༤) ལོར་དབུས་སུ་ཕེགས་
ནས་འབྲས་སྤངས་སྒོ་མང་གྲ་ཚང་གི་ཚོས་གྲར་ལྷགས། ཉོར་སྐལ་བཟང་དངོས་གྲུབ་དགོ་
གན་དུ་བསྟེན་ནས་དབུ་མ། མཚོ་ད། འདུལ་བ་སོགས་གསལ་སྤྱོད་གཙོ་བོར་མཛད་དེ་
གཞུང་བཀའ་པོད་ལྗེ་ལ་བརྟེན་ཤ་ཚོད་པར་གྱུར། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་ལ་ཕེབས་པ་ཚུ་ཉླག
(སྟེ་ལོ་༡༧༨༢) ལོར་ལྗུལ་དབང་སློབ་བཟང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་དུང་དུ་བསྟེན་རྫོགས་
གྱི་རྩོམ་པ་བཞེས། དགུང་གངས་ཉེར་གཉིས་པར་དགོ་བཤེས་སྣ་རམས་པའི་མཚན་ཉླགས་
བཞེས། དབུས་སུ་ལོ་བརྒྱད་ཙམ་བཞུགས་རིང་མདོ་སྐགས་རིག་གནས་གྱི་གཞུང་ཀུན་ལ་
མཁུན་པ་ཐོགས་མེད་དུ་གྱུར་ཅིང་། དབུས་གཙང་གི་མཁས་པ་ཀུན་གྱི་བློད་དུ་རྒྱལ་མཚན་
གྱི་ཉོག་ཉླར་ཐམས་ཅད་གྱིས་བཀུར་བའི་གནས་སུ་གྱུར། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྗེ་ལ་ཕེབས་པ་མེ་
ཏྟ (སྟེ་ལོ་༡༧༨༦) ལོར་སྐར་མདོ་སྐད་བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ་དུ་བྱོན། དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་པ་
སྐགས་པག (སྟེ་ལོ་༡༧༩༡) ལོར་ཚོས་སྡེ་ཆེན་པོ་སླ་བྲང་བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ་གྱི་གདན་རབས་
ཉེར་གཅིག་པའི་བྲི་ལ་ཕེབས། དེ་ནས་བཟུང་མདོ་སྐད་སྟོབས་ལོ་ཚོས་གྲ་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་
འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ཁོ་ནས་དུས་འདའ་བར་མཛད་ཅིང་།

བཀའ་ཚུལ་ཡང བློ་མཚོའི་དཀའ་གནད་མདོར་བསྟུས་ནོར་བུའི་ཐོང་
བུ། ཇི་ཇི་སྐྱོད་ཀྱི་དཀའ་འབྲེལ་ཚུལ་འཕྲོ་ལེགས་བཤད་སྦྱིང་བོའི་ཡང་
སྦྱིང་། བུ་མོ་ལྷ་བའི་ཟེན་གྱིས་ཐར་ལམ་སྤང་བ། ཉམས་སྤོང་གན་པོའི་འབེལ་
གཏམ་ཡིད་འབྱུང་དམར་ཤིང་། ལྷོས་གར་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཡང་དག་ལམ་དུ་བཀྱི་བའི་
འོལ་ཅིང་། ལྷོ་ཤིང་བསྟན་བཅོས། ལྷོ་བ་གཉེར་བྱེད་ལྷོ་གྱི་བསྟན་བྱ་ནོར་བུའི་
སྦྱིང་དུ་བཀྱོད་པའི་ལམ་ཡིག། སོགས་མདོ་སྟགས་གྱི་གཞུང་དང་། རྣམ་ཐར། ལྷན་ངག
ལེགས་བཤད་སོགས་བརྗོད་དོན་ཟབ་ཅིང་རྗོད་བྱེད་སྟན་འཛེབས་སྟན་པའི་ཕྱག་ཚུལ་པོ་ཏི་
བཅུ་གཉིས་སྟག་བཞུགས། དབལ་མིང་པཎ་ཏི་ཏ་དཀོན་མཚོག་རྒྱལ་མཚན་སོགས་སྟོབ་མ་
མཁས་ཆེན་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བྱུང།

- བརྩམས་ཚུལ་དབྱེ་ཞིབ།

《ཚུ་ཤིང་བསྟན་བཅོས་》 ཞེས་པ་ནི། 《ལེགས་པར་བཤད་པ་ཚུའི་འཕྲུལ་འཁོར་
རྒྱལ་སྤེང་བརྒྱ་ལྟན་》 ཞེས་ཤོ་ལོ་ཀ་བརྒྱ་དང་དུག་ཡོད་པ་དེ་དང་། 《ལེགས་པར་
བཤད་པ་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས་ལུགས་གཉིས་ཡིས་འདབ་བརྒྱ་ལྟན་》 ཞེས་ཤོ་ལོ་ཀ་བརྒྱ་
དང་སོ་དགུ་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བསྟུས་མིང་དོ། །

བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་པ་པོ་ནི་སླ་སྤྲུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པས། ཁོང་གི་
བརྩམས་ཚུལ་སྤེང་ཚུལ་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་མང་པོ་དྲིལ་སྒྲོག་བྱས་ཡོད།

ལེགས་པར་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འདིའི་ནང་དོན་གྱི་ཆེས་དགའ་མཚན་ཅན་ནི་དབང་
རྒྱུར་གྲུལ་རིམ་ལ་སུན་འབྲིན་དང་དགག་རྒྱག་བྱས་པའི་སྐོར་ཡིན།

དེ་མིན། རྒྱལ་པོ་དང་སློན་འབངས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། ཡ་རབས་ཀྱི་སྦྱོང་པ་ལ་
འཇུག་པའི་ཐབས། བྱ་བའི་ཐོག་མར་འཆར་བཀོད་དགོས་པ། རང་ཉིད་ཀྱི་སློབས་
ཤུགས་ལ་བརྟུན་ནས་བྱ་བ་བརྒྱབ་དགོས་པ་སོགས་ཀྱང་བཀོད་ཡོད།

ལེགས་བཤད་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་འདིའི་དོན་དང་ཚོག་གི་སྐྱིག་སྤངས་ཀྱི་ཕྱོགས་
ནས་དཔག་ན། ཚོགས་བཅད་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ས་སྐྱའི་ལེགས་བཤད་ལ་ལད་མོ་བྱས་ཡོད་
པ་ཤེས་ཐུབ།

དོན་ཚན་གཉིས་པ། རྒྱལ་པོ་ལྷགས་ཀྱི་བསྟན་བཅས།

དང་པོ། ཚེས་པ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུན།

འཇུ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་ནི་ཁམས་སྡེ་དགའི་ཉེ་འགམ་ཡ་ཚུ་དིང་
ཚུང་ཞེས་པར་སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་པ་ནས་ཡབ་དང་ཞང་པོ་སོགས་ཀྱི་མདུན་ནས་
འབྲི་སློག་དང་། ཚེས་དཀར་ནག་གི་སློན་འགོ་བཅས་སྦྱངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་པ་ནས་འབྲི་
སློག་ཐོགས་མེད་དུ་གྱུར་ཅིང་གསུང་ཚེས་བྱང་དུ་འང་ཅི་རིགས་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཅུ་
གཉིས་པར་རྩིང་དགོན་གསང་སྟགས་ཚོས་སྤིང་གི་ཚོས་གྲུར་ཞུགས། དགྲུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་
པར་ཞང་པོ་དང་ལྷན་དུ་ལྷ་ལྷན་ལ་གནས་བསྐྱོར་དུ་ཕེབས། དགའ་ལྷན་དགོན་པར་ཟླ་
གཅིག་ཙམ་བཞུགས། དེ་ནས་སྟོ་བྲག་མཁར་ཚུ་སོགས་སུ་གནས་འཇལ་གནང་ནས་སྤྱིར་སྡེ་
དགའ་ཕེབས། ཁོང་གིས་རྩ་བའི་སྐྱེ་མ་འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཅེ་དབང་པོ་དང་། གཞན་
ཡང་དབང་ཚེན་དགེས་རབ་དོ་རྗེ། དཔལ་སྤྱུལ་འཛིགས་མེད་ཚོས་དབང་སོགས་མཁམ་པ་
མང་པོ་སློབ་དཔོན་དུ་བསྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་ཀུན་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་སྦྱིན་པར་མཛད།

ལྷག་པར་བཟོ་དང་། གསོ་བ། རྩིས་རིག་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་མཇུག་རྗེས་སུ་ན་མེད་པ་བསྐྱུན།
མདོ་དབྱས་ཁམས་གསུམ་གྱི་རིས་མེད་མཁས་པ་ཡོངས་ཀྱིས་བསྟོད་ཚོགས་གི་མེ་ཏོག་ཕྱོགས་བརྒྱར་
གཏོར་ཞིང་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་བྱུང་། དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་དག་རྒྱན་ལ། འཇུ་མི་པམ་
འདི་པ་གསོ་རིག་ལ་མཁས་པས་མི་ཤི་བ་སྐྱར་གསོན་ཏུ་འཇུག་པའི་རུས་མཐུ་མངའ་བར་གྲགས་པ་
དང་། དབྱུལ་ཕོངས་ལ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བར་དགའ་བས་མང་ཚོགས་རྣམས་ཁོང་ལ་དད་པ་ཤིན་ཏུ་
ཆེ།

ཁོང་ལ་གསུང་རྩོམ་པོད་མང་པོ་ཡོད་པ་ལས། འགའ་ཞིག་ནི་མི་སྐྱེར་གྱི་ལག་ཏུ་འབྱུང་
ཡོད་པ་དང་། ཕལ་ཆེ་བ་ནི་ཀ་ཐོག་སི་ཏུ་དང་རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀྱིས་གསུང་ཚོས་སྣ་ཁ་
བརྒྱད་བརྒྱ་ཉེར་བརྒྱད་བསྐྱུས་ནས་པོ་ཏི་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ཅན་གྱི་མི་པམ་གསུང་འབུམ་པར་ཏུ་
བསྐོས་པ་ད་ལྟ་སྡེ་དགེ་པར་ཁང་ཆེན་མོ་དང་དཔལ་སྤུངས་རྫོགས་ཆེན་སོགས་སུ་བཞུགས་ཡོད།

རྗེ་འདི་པར་བརྩམས་ཚེས་གྲགས་ཅན་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དང་། ཤེས་རབ་
ལེའུའི་ཚོག་དོན་གོ་སླ་བར་རྣམ་པར་བཤད་པ་ནོར་བུ་ཀེ་ཏ་ཀ། ལྷན་འགྲེལ་དབྱངས་ཅན་
དགྲེས་པའི་རོལ་མཚོ། རྒྱལ་པོ་ལྷགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ས་གཞི་སྦྱང་བའི་རྒྱན། ལྷགས་ཀྱི་
བསྟན་བཅོས་ལྷ་དང་དཔལ་འདུ་བའི་ནོར་བུ་སོགས་དང་། ད་དུང་སྣན་ཅིས་ཀྱི་སྐོར་དང་།
བསྟོད་ཚོགས། གཏམ་ཚོགས། འདོན་ཚོག་གི་སྐོར་སོགས་དུ་མ་ཞིག་མཆིས།

གཉིས་པ། བསམ་སྒྲིལ་ནང་དོན།

རྒྱལ་པོ་ལྷགས་ཀྱི་བསྟན་བཅས་ས་གཞི་སྐྱོང་བའི་རྒྱན་ལ་རབ་དུ་བྱེད་པ་ཉེར་གཅིག་ཡོད།

(1)རྒྱལ་སྲིད་ཇི་ལྟར་སྐྱོང་བའི་སྐོར།

(2)རྒྱལ་པོའི་སྐྱོད་ལམ་བསྟན་པའི་སྐོར།

(3)ཚོས་ཀྱི་ལྷ་བ་བསྟན་པའི་སྐོར་བཅས་སོ།

གསུམ་པ། ལྷ་རྩལ་གྱི་བྱང་ཚེས།

ལྷ་རྩལ་གྱི་ཐད་ནས། ལེགས་བཤད་འདིའི་ཚིགས་བཅད་མང་ཆེ་བ་ནི་ཚིགས་བཅད་
གཅིག་ཚིག་རྐང་བཞི་རེ་དང་ཚིག་རྐང་རེ་ཚིག་བར་བདུན་རེ་ཅན་ཡིན་ལ། ཚིགས་བཅད་
ཉུང་ཤས་ཤིག་ནི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་ཚིག་རྐང་བརྒྱད་ཅན་དང་། བཅུ་གཉིས་ཅན་དུ་བྱས་
པ་འང་ཡོད་པས། ས་སྐྱའི་ལེགས་བཤད་དང་བསྐྱར་ན་རྩལ་རྒྱ་ལ་འགྱུར་ཕྱོག་ཅུང་ཟད་
ཅིག་བྱུང་ཡོད། ཡིན་ན་འང་ལེགས་བཤད་མང་ཤས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་ཕོར་བརྗོད་པའི་
འབྲི་ཐབས་བཅད་སྟོད་བྱས་ཡོད་པས། དཔེའི་ཆ་ནས་ས་སྐྱའི་ལེགས་བཤད་ལྟ་བུའི་ཕུན་སུམ་
ཚིགས་པ་ཞིག་བྱུང་མེད།